

ORATIO DOMNI GUILLELMI

In commemoratione S. Augustini ante consecrationem missæ dicenda.

(MABILL. *Analect.* p. 460.)

Memento, Domine, animæ famuli tui Patricii et famule tuæ Monicæ: et si quid pro anima filii ipsorum domini mei Augustini, dilectissimi confessoris tui, mihi misero peccatori licet vel intimo cordis affectu desiderare, utinam non omnimodo inutiliter ipsa tibi mea loquatur voluntas. Scio quidem, Domine, et pro certo agnosco esse me peccatorem, et infelicissimum, et cunctis criminibus obnoxium, atque immensis sceleribus coinquinatum; illum autem fuisse in hac presenti vita sanctum, justum et pium, omnibusque virtutibus mirabiliter exornatum; nunc autem omni honore et gloria in conspectu tuo mirifice sublimatum, ubi magis ac magis glorificetur et magnificetur desidero et opto, et, in quantum præsumere audeo, exoro. Quod vero per eum ingenti necessitate, tamen cum quantalacunque fide exposco, tu benignissime occultorum cognitor, scrutans corda et renes Dens, intende placatus, quatenus meritis et intercessionibus ejus, omniumque sanctorum tuorum, absolvas me et omnes fratres nostros ab omni vinculo delictorum, et denuo tam nobis, quam omnibus, pro quibus tuam clementiam exoramus, facias secundum multitudinem miserationum tuarum. Mihi quoque obsecro de ejus intercessionibus et meritis donari, quod certe meis non mereor adipisci, videlicet ut de divinitate atque humanitate dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi id merear sentire quod ipse sensit, scire quod scivit, intelligere quod intellexit, credere quod credidit, diligere quod dilexit, prædicare etiam valeam quod docuit. Precor, Domine, ut subveniente et succurrente cum tua pietate omnium sanctorum tuorum supplicatione, cum sincera fide, cum spe securo, cum charitate non ficta ultimum valeam spiritum efflare. Sed et diem illum et horam, migrationis videlicet animæ meæ de corpore, peto, Domine, ut non permittas me pernicioso timore horrere, sed sic potius facias vivere, ut mihi congruum, et proficuum, et utile sit velle dissolvi, et cum Christo esse. Dissolvi enim et cum Christo esse, certe nihil melius, nihil gloriosius, nihil felicius, nihil jucundius, nihil delectabilius, nihil dulcius, nihil suavius, nihil amabilius, nihil optabilius, nihil desiderabilius. Tamen si adhuc permanere in carne propter quoscunque necessarium est, quid dicam? Certe quamvis torquente conscientia valde sibi male conscia, dicam, Pater, dicam: Fiat voluntas tua! Tu enim qui nosti etiam bene uti malis, tu solus scis quare hoc fecisti, habens potestatem ex eadem lutæ massa aliud vas facere in honorem, aliud in

^A contumeliam, potestati tuæ nemine resistente, nemine prohibente, nemine contradicente. Et quid contradicere potest creatura Creatori, factura Factori? Nunquid dicit figmentum ei qui se finxit: Quare me sic finxisti? Quippe cui vis misereris, et quem vis induras. Quapropter nescit homo mortalis ultram odio, an amore dignus sit, sed omnia in futuro reservantur incerta. Unum autem certum, firmum, stabile et perpetua constat æternitate immutabile, scilicet quod Deus es, quod omnipotens es, quod bonus es. Ergo in nobis et de nobis quod bonum est in conspectu tuo, clementissimo Pater, fiat, fiat! In ditione quidem tua cuncta sunt posita, et non est qui possit resistere voluntati tuæ. Si decreveris salvare nos, continuo liberabimur: a cujus liberationis gratia, ne multitudo ac magnitudo peccatorum meorum faciant extorrem et indignum, jube, Domine, miseriam animam meam consolari, quod misereris omnium, et nihil odisti omnium quæ fecisti, dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam. Fac ergo me, Domine, fructum dignum pœnitentiæ facere. Fac, piissime, ut antequam in desperationis barathrum incidam, antequam me mors occupet, antequam dies ultima mihi aditum intercludat, da ut inveniat servus tuus cor suum ad satis tibi faciendam pro tantis tamque horribilibus ac nefandis criminibus, quibus me confiteor obnoxium majestati tuæ, et quam gravissimo, heu! heu! quam damnaliter! Sed tu, elementissimo et piissime Deus, avertens faciem tuam ab his malis, noli me secundum actum meum judicare, sed clementer satisfactionem meam suscipiens, exaudi me, ut vel nunc prope finem meum, cum jam multum non laboraturus sum, omnia interiora mea tuis sanctis non negligam neque differam occupare obsequiis. Illumina, quæso, Domine, mentem meam ad investigandam, et inquirendam, et scrutandam semitam mandatorum tuorum, ut nulla mihi jam dominetur iniquitas, neque possideant me domini absque te: sed tu possideas rogo, tu domineris mei. Peto tu, benignissime, doce me facere voluntatem tuam, quia tu es Dominus Deus meus, et ego servus tuus et filius ancillæ tuæ. Fiat igitur nunc mihi, Domine, per gratiam tuam, ut, abdicata omni dominatione vitiorum, non superbia, non avaritia, non luxuria, non ille omnium iniquissimorum iniquissimus, omnium nequissimorum nequissimus, impiissima crudelitate, et crudelissima importunitate intolerabilis, possimus blasphemiz spiritus, non ulla vitiorum pestis valeat mentem meam ullo modo evellere, aut avertere a fiducia immensæ

bonitatis tuæ. Verum de immensitate misericordiarum tuarum fidei confidentia roboratus, quæso ut audeam de te securius dicere: « Tuus sum ego, » ita ut tu me agnoscens membrum illius sancti corporis tui, cui dicere dulce habes: « Audi, Jacob serve meus, et Israel, quem elegi, faciens et formans te ab utero, auxiliator tuus, quia ego sum, qui deleo iniquita-

tes tuas propter me, et peccatorum tuorum non recordabor. » Non recorderis amplius peccata mea, sed propter te, precor, deleas iniquitates meas, propter te tribuas mihi gratiam tuam, ut ad tanti sacramenti mysterium accedenti dimittas quæ conscientia metuit, et adjicias quod oratio non præsumit.

ANNO DOMINI MXCI

SANCTUS WILHELMUS

ABBAS HIRSAUGIENSIS

NOTITIA HISTORICA IN S. GUILLELMUM

(FABRIC., *Biblioth. et inf. Lat.* III, 150.)

Wilhelmus, abbas ab anno 1068 Hirsaugiensis in diocesi Spirensi, defunctus an. 1091, III Non. Jul., de quo Trithemius cap. 352 De S. E. et De Germanicis scriptoribus, c. 57, et lib. II Illustr. Benedictin., cap. 162, atque in Chronico Hirsaugiensi, pag. 62, seq., et Anonymus Mellicensis cap. 108. Ejus scripta sunt: *Constitutiones sive Consuetudines monachorum Hirsaugiensium*, libris II. [Editi sunt in Benedictinorum e congregatione S. Blasii in Silvanigra præclara Sylloge veterum monumentorum cui titulus: *Vetus Disciplina monastica*. Paris. 1726, 4°, p. 57-152.] *Prologum* vulgavit Mabillonius tom. IV. *Analect.*, pag. 465 (edit. novæ p. 134 seq.). *Philosophicarum et astronomicarum institutionum* libri III, editi Basil. 1531, apud Henr. Petri. *De musica et tonis. De correctione Psalterii sive errorum in cantibus deprehensorum. Questiones de computo. De horologio. Epistolæ ad diversos, et ad Anselmum Cantuariensem*, cujus etiam existant quedam ad Willhelmum hunc epistolæ.

VITA BEATI WILHELMI

HIRSAUGIENSIS ABBATIS

Auctore Heymone monacho Hirsaugiensi corequali et beati Wilhelmi discipulo.

(MABILL. *Acta sanctorum ord. S. Bened.*, Sæc. VI, p. II, p. 717, ex Carolo Stengelio, monacho Sancti Udalrici Augustensis.)

OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

I. Eisi Hirsaugiense monasterium, jam ab aliquot annis, antequam ipsi Wilhelmus præficeretur, restauratum fuisset, perfecta que fere fuissent totius monasterii ædificia, quod ab octo circiter annis monachi inhabitabant, nondum tamen firmus erat monasterii status, tam ob Friderici abbatis dissidia cum monachis, tum ob Adelberti comitis inconstantiam, qui non ita monasterii bonis, quæ tandiu possederat injuste, plane cesserat ut de iis sibi aliquando arrogandis, si opportuna sese offerret occasio, non cogitaret. Verum utriusque morbo brevi medelam attulit Wilhelmus noster, in quo summa prudentia in rebus gerendis, animi fortitudo in adversis superandis, ac pietas et religio in monastica disciplina reparanda et tuenda ita enituerent, ut jure merito ab omnibus inter illustriores hujus undecimi sæculi viros recenseatur. Hujus beati viri vitam scripsit Heymo ejus discipulus, quem postea Gebhardus post beati Wilhelmi obitum in abbatem assumptus, priorem monasterii constituit. De eo Heymone sic loquitur Trithemius in Chronico Hirsaugiensi ad annum 1091: Erat sane vir studiosissimus,

et tam in divinis Scripturis quam in sæcularibus litteris egregie doctus, ingenio subtilis, et satis admodum comptus eloquio, qui eruditionis suæ præclara monumenta reliquit. Scripsit, inter cætera ingenii sui opuscula, vitam et miracula beati Wilhelmi, supradicti abbatis; quam tamen quidam alius frater postea volens ampliare, breviorē reddidit. Scripsit etiam nonnullos sermones et homilias, quæ, ut plurimum ex errore, alteri cuidam ejusdem nominis Heymoni, ex monacho, Halberstädiensi episcopo, viro æque doctissimo, ascribuntur. Idem Trithemius in editione Sangallensi hujus auctoris nomen sincerum Heymonem fuisse observat, quem, inquit, nonnulli Heymonem, quædam cupientes litteram, Saxorum usu pro prima nuncuparunt. Laudat deinde summam ejus in colligendis et describendis sanctorum Patrum operibus sollicitudinem et diligentiam, adeo ut, cum esset in omni genere doctrinæ studiosissimus, fratres suos verbis et exemplis ad idem præstandum inducens, brevi in Hirsaugiensi cænobio bibliothecam instructissimam comparaverit. De ejus vero lucubra-